

Regeringens proposition

2007/08:6

Övergångsbestämmelserna till polisdatalagen

Prop.
2007/08:6

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 september 2007

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till polisdatalagen (1998:622) ändras så att övergångstiden under vilken register i polisens verksamhet får föras med stöd av Datainspektionens tillstånd förlängs till utgången av år 2008.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i polisdatalagen (1998:622)	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Nuvarande regler	5
5	Den pågående översynen	7
6	Tiden i övergångsbestämmelserna till polisdatalagen förlängs	7
7	Ekonomiska konsekvenser	8
Bilaga 1	Promemorians lagförslag	9
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	10
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 2007	11

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2007/08:6

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i polisdatalagen (1998:622).

2 Förslag till lag om ändring i polisdatalagen (1998:622)

Prop. 2007/08:6

Härigenom föreskrivs att punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till polisdatalagen (1998:622) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. För de personregister som den 24 oktober 1998 förs med Datainspektionens tillstånd gäller bestämmelserna i datalagen (1973:289) till och med den 31 december 2007. För ett sådant register *skall* dock 6–8 §§ gälla från ikraftträdandet.

Föreslagen lydelse

2.¹ För de personregister som den 24 oktober 1998 förs med Datainspektionens tillstånd gäller bestämmelserna i datalagen (1973:289) till och med den 31 december 2008. För ett sådant register *ska* dock 6–8 §§ gälla från ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Senaste lydelse 2005:877.

Polisens möjligheter att föra kriminal- och polisregister reglerades tidigare i huvudsak genom bestämmelser i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister och lagen (1965:94) om polisregister m.m. Vissa polisregister fördes också med stöd av Datainspektionens tillstånd enligt datalagen (1973:289). Sedan den 1 april 1999 gäller en lag om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, polisdatalagen (1998:622).

När polisdatalagen tillkom föreskrevs (punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna) att de personregister som vid den nya lagens ikraftträdande fördes med stöd av Datainspektionens tillstånd skulle få fortsätta att föras under viss tid. Den tiden har därefter förlängts i olika omgångar och går efter den senaste förlängningen ut den 31 december 2007 (prop. 2005/06:29, bet. 2005/06:JuU7, rskr. 2005/06:58).

Inom Regeringskansliet pågår en översyn av polisdatalagen. Som underlag för översynen finns ett betänkande som lämnats av Polisdatautredningen (SOU 2001:92). Under beredningen av betänkandet har det framkommit att utredningens förslag måste ändras och kompletteras i så många avseenden att ett nytt förslag behöver tas fram och remitteras. En remittering av ett sådant förslag planeras till hösten 2007.

I det underlag som håller på att utarbetas övervägs bl.a. vilket rättsligt stöd som en ny reglering bör ge för den behandling som nu sker med stöd av Datainspektionens tillstånd. Eftersom den nya lagen inte hinner träda i kraft till den 31 december 2007 har man i en promemoria som tagits fram inom Justitiedepartementet övervägt en förlängning av den tid under vilken behandling får ske med stöd av dessa tillstånd. Promemorian har remissbehandlats. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Ju2007/5992/PO).

Lagrådet

Den lagändring som föreslås är av enklare slag och innebär endast att den tid under vilken register i polisens verksamhet övergångsvis får föras med stöd av Datainspektionens tillstånd förlängs. Regeringen anser därför att Lagrådets yttrande inte behöver inhämtas.

4 Nuvarande regler

Polisens register kan indelas i tre grupper beroende på vilka bestämmelser som styr behandlingen, nämligen

- register som förs med stöd av personuppgiftslagen (1998:204) och de allmänna bestämmelserna i polisdatalagen,
- register som förs med stöd av särskild lagstiftning, och
- register som enligt övergångsbestämmelserna till polisdatalagen förs med stöd av tillstånd från Datainspektionen.

En annan uppdelning kan göras mellan centrala och lokala register. De centrala registren förs av Rikspolisstyrelsen och innehåller uppgifter från

hela landet. De lokala registren förs av en polismyndighet och innehåller därmed bara uppgifter från ett polisdistrikt. Polisen utvecklar kontinuerligt nya system för att stödja verksamheten.

Polisdatalagen trädde i kraft den 1 april 1999. Lagen utgår från personuppgiftslagen och innehåller endast de särbestämmelser som är nödvändiga för polisens verksamhet. Den innehåller både allmänna regler om behandling av personuppgifter i polisiärt arbete och regler om vissa särskilda register.

Lagen gäller vid behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och i polisverksamhet vid Ekobrottsmyndigheten för att

1. förebygga brott och andra störningar av den allmänna ordningen och säkerheten,
2. övervaka den allmänna ordningen och säkerheten, hindra störningar därav samt ingripa när något sådant inträffat eller
3. bedriva spaning och utredning i fråga om brott som hör under allmänt åtal.

Lagen innehåller även särskilda regler om behandling av uppgifter i kriminalunderrättelseverksamhet. Slutligen innehåller den särskilda bestämmelser om vissa register som förs med hjälp av automatiserad behandling. Dessa register är kriminalunderrättelseregister, register med uppgifter om DNA-analyser i brottmål, fingeravtrycks- och signalementsregister samt SÄPO-registret.

Utöver polisdatalagen finns bestämmelser om polisens behandling av personuppgifter i lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (1998:621) om misstankeregister, lagen (2000:344) om Schengens informationssystem och lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete.

En stor del av den behandling av personuppgifter som sker hos polisen är dock inte författningsreglerad. Enligt övergångsbestämmelserna till polisdatalagen gäller sålunda den upphävda datalagen (1973:289) fortfarande för de register som den 24 oktober 1998 fördes med Datainspektionens tillstånd. Detta gäller flera av de stora polisregistren, exempelvis beslags- och analysregistren, rationell anmälningsrutin (RAR) och det allmänna spaningsregistret (ASP).

Flera av polisens samlingar av personuppgifter i elektronisk form är att se som register i ordets mer egentliga bemärkelse, dvs. uppgifter förs in på ett systematiskt sätt efter vissa kriterier och är sökbara endast med särskilda sökord. Detta gäller i först hand de äldre system som fortfarande förs med stöd av Datainspektionens tillstånd. Nya system som också kan betraktas som register är misstankeregistret, belastningsregistret och den nationella enheten av Schengens informationssystem.

De nya system som byggs inom polisen är dock företrädesvis att anse som ärendehanteringssystem och inte som traditionella register. I dessa ärendehanteringssystem registreras hela aktmaterial. Rikspolisstyrelsen har nyligen inlett en översyn av den tekniska strukturen för behandling av personuppgifter inom polisen. En grundläggande tanke i detta arbete är att man i så stor utsträckning som möjligt bara ska anteckna en uppgift en enda gång (dnr Ju2007/478/PO).

Modern informationsteknik är en naturlig del i polisens arbete och numera utförs praktiskt taget allt arbete till någon del med hjälp av sådan teknik. En väl utnyttjad informationsteknik är av största betydelse för polisens möjligheter att vara effektiv i sin verksamhet. Samtidigt måste informationshanteringen ske med respekt för enskildas integritet. Polisdatagstiftningen måste alltså vara väl avvägd.

I det översynsarbete av polisdatalagen som pågår ingår att överväga och lämna förslag till en generell rättslig reglering av polisens behandling av personuppgifter. Regleringen ska täcka det behov som polisen har av att behandla personuppgifter, allt ifrån lokal behandling vid en enskild tjänstemans dator till behandling i centrala system där uppgifterna är åtkomliga för en större krets och i vissa fall i princip hela polisorganisationen. I översynen ingår också att ta ställning till vilket rättsligt stöd som bör ges för den relativt omfattande behandling av personuppgifter som i dag sker med stöd av Datainspektionens tillstånd.

6 Tiden i övergångsbestämmelserna till polisdatalagen förlängs

Regeringens förslag: Punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till polisdatalagen (1998:622) ändras så att övergångstiden under vilken register i polisens verksamhet får föras med stöd av Datainspektionens tillstånd förlängs till utgången av år 2008.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det. *Kustbevakningen* har framfört att förlängningen av övergångstiden bör begränsas så långt som möjligt. *Kustbevakningen* har också lyft fram angelägenheten av en skyndsam handläggning av ett antal framställningar om bl.a. myndighetens tillgång till polisens misstanke- och belastningsregister. *Riksarkivet* har föreslagit att en förlängning av övergångstiden förenas med en ändring av de regler som i dag gäller för gallring av uppgifter i registren. I avvaktan på att den nya lagen träder i kraft bör enligt myndigheten arkivlagens (1990:782) bestämmelser om bevarande gälla i stället för bestämmelserna om gallring.

Skälen för regeringens förslag: Den nuvarande lagstiftningen bör reformeras i flera avseenden. Den närmare utformningen av de nya bestämmelserna måste dock föregås av en noggrann prövning av det behov som polisen kan ha av att behandla uppgifter. Vid utformningen av de nya bestämmelserna måste dessutom en avvägning göras mellan å ena sidan intresset av en effektiv brottsbekämpning och å andra sidan intresset av skyddet för den personliga integriteten. Detta är ett omfattande och tidskrävande arbete.

Under beredningen av Polisdatautredningens betänkande har det framkommit att utredningens förslag måste ändras och kompletteras i så

många avseenden att ett helt nytt underlag behöver tas fram och remitteras. En sådan remiss, där även *Kustbevakningens* framställning om tillgång till polisens misstanke- och belastningsregister kommer att behandlas, planeras till hösten 2007. De nya bestämmelserna kan därför inte träda i kraft vid den tidpunkt då de nuvarande övergångsbestämmelserna löper ut.

Den behandling som sker med stöd av Datainspektionens tillstånd skulle i flera fall inte kunna fortsätta eller i vart fall behöva anpassas i väsentliga delar om den måste ske i enlighet med bestämmelserna i den nuvarande polisdatalagen. Mot den bakgrunden är det nödvändigt att polisen även efter den 31 december 2007 och i avvaktan på den nya lagstiftning som är under utarbetande får föra dessa register på samma sätt som i dag. Det saknas underlag att i detta sammanhang, som *Riksarkivet* föreslagit, tillfälligt ändra de bestämmelser som för närvarande gäller om gallring. Någon sådan ändring bör alltså inte genomföras.

Med hänvisning till det sagda bör övergångstiden förlängas. Med beaktande av det arbete som återstår innan en ny polisdatalag kan träda i kraft bör tiden förlängas med ett år, dvs. till utgången av år 2008.

7 Ekonomiska konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget medför inga kostnadsökningar för det allmänna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte framfört några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens bedömning: Det förslag som lämnas innebär ingen förändring för polisens del utan endast att man under viss ytterligare tid får fortsätta att föra de register som förs med stöd av Datainspektionens tillstånd. Förslaget bedöms därför inte medföra några ökade kostnader för det allmänna.

Förslag till lag om ändring i polisdatalagen (1998:622)

Härigenom föreskrivs att punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till polisdatalagen (1998:622) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. För de personregister som den 24 oktober 1998 förs med Datainspektionens tillstånd gäller bestämmelserna i datalagen (1973:289) till och med den 31 december 2007. För ett sådant register skall dock 6–8 §§ gälla från ikraftträdandet.

Föreslagen lydelse

2.² För de personregister som den 24 oktober 1998 förs med Datainspektionens tillstånd gäller bestämmelserna i datalagen (1973:289) till och med den 31 december 2008. För ett sådant register skall dock 6–8 §§ gälla från ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

² Senaste lydelse 2005:877.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2007/08:6
Bilaga 2

Efter remiss av promemorian Övergångsbestämmelser till polisdatalagen har yttranden avgetts av Riksdagens ombudsmän, Länsrätten i Stockholms län, Justitiekanslern, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Registernämnden, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Datainspektionen, Riksarkivet och Sveriges advokatsamfund.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 2007

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Torstensson, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: Statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2007/08:6 Övergångsbestämmelserna till polisdatalagen